

Første Behandling af Forslag til Lov om Bortfalg af Jorder, som ere henlagte til Præsteembederne

Frelund: Da jeg paa Medforslagsstilleres og egne Begne indbragte dette Lovforslag, erklærede jeg, at Anledningen til dets Indbringelse var, at der for os ikke havde vist sig nogen Udsigt til at faae Noget ud af det Lovforslag, hvis Behandling vi nu have sluttet, og Udsigten har ikke senere forbedret sig. Det har dernæst været min Overbevisning, at der vil trække lang Tid hen, inden vi faae en Regjering og et Folkething, der kunne fuldende en saadan Lov, naar man tager Alt paa een Gang; men jeg har troet, at vi muligvis kunde nærme os det Maal at faae Præsterne paa fast Gage ved at tage nogle smaa Stykker ad Gangen, og derfor har jeg indbragt det Forslag, her foreligger. Alt, hvad her foreligger, er jo imidlertid aldeles ikke nyt, og jeg mener derfor ikke, det gjøres nødvendigt at sige flere Ord om denne Sag. Jeg skal altsaa foreløbig standse.

Frederiksen: Ja, jeg for mit Vedkommende kan kun med Interesse se dette Forslag fremkomme og blive videre behandlet; men jeg kan dog ikke Andet end strax ved første Behandling gjøre de ærede Forslagsstillere opmærksomme paa, at Hartkorn her er en overordentlig slet Maalestof. Det, der vistnok har været tilfaldet ved saaledes her at sætte en vis Grændse for Præstegaardene, en Grændse, jeg kun kan finde rigtig, naar jeg vil se paa Landet i dets Helhed, er, at de skulle kunne holde et vist Antal Kreaturer, Køer, Heste, hvad de Herrer nu have tænkt sig; men jeg tror, at 2 Tønder Hartkorn er vel, naar man tager Landet i dets Helhed, en temmelig passende Størrelse, men aldeles ikke, naar man ser paa Landets forskjellige Dele. Det maa dog være de ærede Forslagsstillere bekendt, at Hartkorn betegner noget meget forskjelligt paa de forskjellige Steder af Landet. Saaledes som Udviklingen er foregaaet, siden Hartkornsansættelsen fandt Sted, er der ikke Spørgsmaal om, at i de fleste

Antal Kreaturer paa 2 Tønder Hartkorn, imod hvad der kan holdes i den Del af Landet, hvor jeg er valgt, Holland-Salsster, eller i det Hele i de Egne, hvor Jorden er af en meget god Bonitet. Jeg kan saaledes kun anbefale de ærede Forslagsstillere og Thinget under Sagens videre Forhandling, naar den bliver ført videre paa den foreslaede Maade, hvad jeg ikke kan have Noget imod, da at forandre den Hartkornsgrændse, her er sat. Der er neppe nogen særlig Grund til at bestemme, at af det Jordtilliggende, der stilles fra Embedet, maa ingen Parcel ved Salget overstige 1 Tønde Hartkorn. Naar Omstændighederne ere saadanne, at det bliver bortsolgt bedst paa denne Maade, saa er der ingen Grund til ikke at sælge det samlet. At det opraabes alternativt, samlet eller særskilt, kan jeg ikke have Noget imod; men som § 2 er formuleret, er det neppe rigtigt.

H. C. D. Müller: Ja, jeg vil henstille til de ærede Forslagsstillere, om de ikke ville foreslaa et Udvalg nedsat til at behandle deres Forslag. Uden betydelige Ændringer tror jeg virkelig ikke, at det kan bringes til Afstemning. Jeg skal blot henvise til, at det bestemmes, at saasnart det første Præstetalb bliver ledigt, skal det Overflydende ud over 2 Tdr. Hartkorn sælges og med det Samme Kapitalerne ved adskillige Embeder, i Stedet for ved vedkommende Embeder, gaa ind i Statskassen. Egeledes er der en Banskælighed i det sidste Punktum i den sidste Paragraf, hvor det er bestemt, at Indtægterne af den Jord, som er bestemt til Salg, gaar ind i Statskassen. Men nu er der Præstetalb, hvor Diensten er henlagt til andre, Formaal, og Præsten saa at sige udelukkende lønnes med Jord; altsaa efter denne Paragraf, faar Præsten aldeles ingen Lønning. Det maatte dog i alt Fald ændres, og saa kunde det maasse tages under Overveielse, hvad jeg, atter og atter har hævdet i den sidste Tid, at de Mænd udenfor Salen vistnok have Ret, der paastaar, at der først ved Indtægterne af solgte Præstegaardsjorder maa tænkes paa de kirkelige Diemed, dernæst paa de kommunale, Fattig- og Skolevæsenet, og saa paa Statskassen, idet vi, som